

ตอนที่หนึ่ง

บทที่ 1

บทนำ

ความเป็นมาของปัญหาและความมุ่งหมายของการวิจัย

สมัยรัตนโกสินทร์ซึ่งเริ่มตนตั้งแต่ พ.ศ. 2325 ในรัชกาลพระบาทสมเด็จพระพุทธยอดฟ้าจุฬาโลก จนกระทั่งถึงสมัยปัจจุบันนี้รวมเวลาได้เกือบสองร้อยปีแล้ว ผู้ที่เคยอ่านหนังสือร้อยแก้วในสมัยก่อน คือตั้งแต่รัชกาลที่ 1 ถึง รัชกาลที่ 6 (พ.ศ. 2325 - 2468) คงจะเคยสังเกตเห็นว่า ภาษาที่ใช้ในสมัยนั้นมีความผิดแผกแตกต่างกับที่ใช้กันอยู่ในปัจจุบัน แสดงว่า เมื่อเวลาล่วงไปภาษาย่อมมีการเปลี่ยนแปลงไป ผู้เขียนวิทยานิพนธ์รู้สึกสนใจเรื่องความเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นนี้เป็นอย่างยิ่ง จึงได้ทำการศึกษาค้นคว้าโดยมีความมุ่งหมายที่จะศึกษาดูความเปลี่ยนแปลงของภาษาไทยในสมัยรัตนโกสินทร์ ทั้งด้านความหมายของคำสำนวน และลำดับของคำในประโยค

ข้อความของปัญหา

ข้อความของปัญหาที่จะวิจัยคือ การเปลี่ยนแปลงความหมายของคำ สำนวน และลำดับของคำในภาษาไทยสมัยรัตนโกสินทร์

ขอบเขตของการวิจัย

ขอบเขตของการวิจัยมีดังนี้

1. วิทยานิพนธ์ฉบับนี้จะศึกษาเกี่ยวกับ การเปลี่ยนแปลงทางด้านความหมายของคำ สำนวนและลำดับของคำในภาษาไทยสมัยรัตนโกสินทร์ โดยผู้เขียนได้แบ่งสมัยรัตนโกสินทร์ออกเป็น 2 ระยะ คือ สมัยก่อน นับตั้งแต่รัชกาลที่ 1 ถึงรัชกาลที่ 6 และสมัยปัจจุบัน นับตั้งแต่

แต่สมัยรัชกาลที่ 7 ลงมาจนถึงปัจจุบัน

2. ในการวิจัยนี้จะศึกษาเปรียบเทียบข้อมูลที่ไต่จากหนังสือรอยแก้ว (หมายถึง เรื่องที่ไม่ได้เขียนเป็นฉันทลักษณ์) สมัยก่อน กับภาษาเขียน ที่ใช้กันอยู่ในสมัยปัจจุบัน ตัวอย่างต่างๆที่มีบ่งไว้ในวิทยานิพนธ์ฉบับนี้ว่ามีใช้ในภาษาสมัยปัจจุบันนั้น ส่วนใหญ่เป็นภาษา ที่ผู้เขียนวิทยานิพนธ์และคนรุ่นเดียวกันใช้ เป็นภาษาเขียน ส่วนข้อมูลบางข้อที่ไต่จากคนรุ่น ผู้ใหญ่ซึ่งเกิดในสมัยก่อน (อาจเป็นผู้ที่เกิดในสมัยรัชกาลที่ 5 ไต่บาง "แต่ส่วนใหญ่ไต่จากผู้ ที่เกิดในสมัยรัชกาลที่ 6) และยังมีชีวิตอยู่มาจนถึงสมัยปัจจุบันนั้น อาจมีทั้งข้อมูลที่ไต่จากอายุ ในสมัยก่อน และข้อมูลที่ไต่จากอายุในสมัยปัจจุบัน คือจากผู้เขียนวิทยานิพนธ์ เห็นว่าข้อมูลไต่ ปัจจุบันยังมีใช้อยู่ ก็ไต่จัดไว้ในสมัยปัจจุบันด้วย แต่ถาข้อมูลไต่เป็นข้อมูลที่ปรากฏในภาษา สมัยก่อน แต่ผู้เขียนและคนรุ่นเดียวกันไม่ใช้ ก็จัดไว้เป็นภาษาสมัยก่อน และหมายเหตุว่า เป็นภาษาที่ใช้อยู่ในหมู่นักเรียนเก่าของสมัยปัจจุบัน

3. วิทยานิพนธ์เรื่องนี้จะกล่าวถึงเฉพาะข้อแตกต่างของการใช้ภาษาในสมัยก่อน กับปัจจุบัน และข้อแตกต่างในแต่ละรัชกาล ส่วนที่เหมือนกันจะไม่กล่าวถึง นอกจากส่วนที่มี ลักษณะพิเศษ เช่น มีใช้ทั้งในลักษณะที่เหมือนและแตกต่างกับสมัยปัจจุบัน เป็นต้น

ประโยชน์ที่จะได้รับจากการวิจัยนี้

ประโยชน์ที่จะได้รับจากการวิจัยนี้ คือ ไต่ทราบการเปลี่ยนแปลงของภาษาไทย ในสมัยรัตนโกสินทร์ทั้งด้านความหมายของคำ สำนวน และลำดับของคำในประโยค และ ทราบลักษณะของภาษาไทย ทั้งส่วนที่เหมือนและแตกต่างกันในแต่ละรัชกาล คือ ตั้งแต่รัชกาล ที่ 1 ถึงรัชกาลที่ 6

วิธีดำเนินการค้นคว้าและวิจัย

วิธีดำเนินการค้นคว้าและวิจัยแบ่งเป็นขั้น ๆ ไต่ดังนี้

• เก็บรวบรวมข้อมูลจากหนังสือรอยแก้วต่าง ๆ ตั้งแต่สมัยรัชกาลที่ 1 ถึง รัชกาลที่ 7 เช่น หนังสือวรรณคดี กฎหมาย พงศาวดาร จดหมายเหตุ ฯลฯ

2. นำข้อมูลที่ได้อาจจัดแบ่งเป็นประเภทตามลักษณะของข้อมูลนั้น ๆ โดยศึกษาเปรียบเทียบกับภาษาเขียนในสมัยปัจจุบัน ว่ามีลักษณะใดปรากฏร่วมกัน หรือแตกต่างกันอย่างไรบ้าง

3. บรรยายลักษณะต่าง ๆ ที่จัดไว้โดยแบ่งเป็น 3 ตอนคือ ความหมายของคำ คำำนวน และลำดับของคำ หรือการเรียงคำในประโยค

คำชี้แจงเกี่ยวกับการ เสนอผลการวิจัย

1. เนื่องจากตัวอย่างของคำ คำำนวน และลำดับของคำ ในภาษาสมัยก่อนที่ปรากฏในวิทยานิพนธ์ฉบับนี้ ผู้เขียนวิทยานิพนธ์ได้ศึกษาคนควาจากหนังสือรอยแควสมัยรัตนโกสินทร์ ตั้งแต่รัชกาลที่ 1 ถึงรัชกาลที่ 6 ประมาณ 30 เล่ม ดังนั้นลักษณะของภาษาที่ไม่ปรากฏในหนังสือเหล่านี้ผู้เขียนวิทยานิพนธ์จะไม่กล่าวถึง และเรื่องที่ผมเขียนกล่าวว่าไม่ปรากฏใช้ในภาษาสมัยก่อนนั้น หมายถึงเรื่องที่ผมเขียนไม่พบในหนังสือเหล่านี้เท่านั้น (เรื่องนั้น ๆ อาจจะปรากฏในหนังสือเล่มอื่น ๆ ก็ได้ แต่ผมเขียนถือว่าอยู่นอกขอบเขตของการวิจัย)

2. การที่ผมเขียนวิทยานิพนธ์เลือกเปรียบเทียบภาษาสมัยรัชกาลที่ 1 ถึงรัชกาลที่ 6 กับภาษาที่ผมเขียนและคนรุ่นเดียวกันใ้ช้อยู่ในปัจจุบัน ก็เพราะต้องการให้มีช่วงเวลาระหว่างสมัยห่างกันเพื่อจะให้เห็นความแตกต่างของภาษาได้ชัดเจน เนื่องจากความแตกต่างทางภาษานั้น ยิ่งเป็นภาษาที่อยู่ในระยะเวลาต่างกันมากเพียงใด ความแตกต่างยิ่งเห็นได้ชัดขึ้นเพียงนั้น

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

หนังสือที่ใช้ในการค้นคว้า

บัญชีอักษรย่อรายชื่อหนังสือที่ใช้เป็นแหล่งของข้อมูล

- (เล่ม) กฎ. กฎหมายตราสามดวงเล่ม 1, 2, 3, 4, พิมพ์ครั้งที่หนึ่ง
ฉบับโรงพิมพ์คุรุสภา พ.ศ. 2505
- ไกลบ้าน. คุรุ. พระราชนิพนธ์เรื่องไกลบ้าน เล่ม 1 - 2 พิมพ์ครั้งที่หนึ่ง
ฉบับโรงพิมพ์คุรุสภา พ.ศ. 2497
- ไกลบ้าน. โอ. พระราชนิพนธ์เรื่องไกลบ้าน เล่ม 1 บริษัทโอเคียนส์ไคร์
หุ้นส่วนจำกัด จัดพิมพ์จำหน่าย พ.ศ. 2495
- ความเรียง. ความเรียงเรื่องต่าง ๆ ของกรุงเทพ ฉบับโรงพิมพ์
ไทยเซนม พ.ศ. 2475
- จ.ม.ฝ. ยี่คจันท์. จดหมายเหตุสมัยฝรั่งเสสศึกเมืองจันทบุรี (พ.ศ. 2436 -
2447) ของหลวงสาครคชเชตร ฉบับโรงพิมพ์ไทยใหม่
พ.ศ. 2478
- จ.ม.ราโช. จดหมายเหตุของหม่อมราโชไทยในนิราศลอนดอนและ
จดหมายเหตุของหม่อมราโชไทยเรื่องราชทูตไปประเทศ
อังกฤษในรัชกาลที่ 4 ฉบับโรงพิมพ์สยามพันธชยการ
พ.ศ. 2475
- จ.ม. วชิรณทีศ. จดหมายเหตุรายวันของสมเด็จพระบรมราชปิตุลาธิบดินี
เจ้าฟ้ามหาจักรีวชิรณทีศ ฉบับโรงพิมพ์พระจันทร์ พระนคร
พ.ศ. 2499
- จ.ม.ศ. จดหมายเหตุเรื่องรับพระยาเศวตถกฤษร ช่างเผือกแรก
ได้ในรัชกาลที่ 2 ฉบับโรงพิมพ์โสภณพิพรรฒธนากร
พ.ศ. 2470

- จ.ม.อ. จดหมายเหตุเรือทูตอเมริกันเข้ามาในรัชกาลที่ 3
ฉบับโรงพิมพ์โสภณพิพรรฒธนากร พ.ศ. 2466
- กุสิศสมิต.(เล่ม).(ฉบับ)/กุสิศสมิต
ทัพญวน. คำให้การเรื่องทัพญวนในรัชกาลที่ 3 ฉบับโรงพิมพ์
สยามบรรณกิจ พ.ศ. 2476
- นครวัด. นิราศนครวัด พระนิพนธ์สมเด็จพระยาคำรงราช-
นุภาพ สำนักพิมพ์เซหมบรรณกิจ พ.ศ. 2503
- บรมราโชวาท. พระบรมราโชวาทพระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้า
เจ้าอยู่หัว พระราชทานพระเจ้าลูกยาเธอ ฉบับโรง
พิมพ์มหามกุฏราชวิทยาลัย พ.ศ. 2509
- ประกาศ. ประชุมประกาศรัชกาลที่ 4 พ.ศ. 2394 - 2404
ฉบับโรงพิมพ์ดำรงธรรม พ.ศ. 2511
- ประกาศ. 5 / พระราชหัตถเลขาและประกาศการศึกษาในสมัยพระบาท
สมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว ฉบับโรงพิมพ์มหามกุฏ
ราชวิทยาลัย พ.ศ. 2509
- บันทึก. บันทึกขัดข้อง โปรด ฯ ให้ผูกขึ้นในรัชกาลที่ 5 สำหรับ
สมาชิกหอพระสมุดวชิรญาณ ฉบับโรงพิมพ์โสภณพิพรรฒ-
ธนากร พ.ศ. 2463
- พงศ. จักร. พระราชพงศาวดารกรุงศรีอยุธยา ฉบับพระจักรพรรดิพงศ
(จาก) ฉบับโรงพิมพ์มหามกุฏราชวิทยาลัย พ.ศ. 2502
- พงศ. 62 / พงศาวดารภาคที่ 62 ฉบับโรงพิมพ์โสภณพิพรรฒธนากร
พ.ศ. 2479
- พระประวัติ. พระประวัติศรีสเลา ของสมเด็จพระมหาสมณเจ้า กรม
พระยาวชิรญาณวโรรส ฉบับโรงพิมพ์บำรุงนุกุลกิจ
พ.ศ. 2467

- พระร่วง. เรื่องเที่ยวเมืองพระร่วง พระบาทสมเด็จพระมงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัว ทรงพระราชนิพนธ์เมื่อดำรงพระยศเป็น สมเด็จพระบรมโอรสาธิราช จมื่นพิณพkringที่ 3 โรงพิมพ์ธนาคารออมสิน พ.ศ. 2496
- พระราชสาส์น. พระราชสาส์นในพระบาทสมเด็จพระจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว ทรงพระราชทานไปยังประเทศต่าง ๆ ภาค 1 ฉบับโรงพิมพ์รุ่งเรืองธรรม พ.ศ. 2501
- พระเสด็จ. พระราชหัตถเลขาและหนังสือกราบบังคมทูล ของเจ้าพระยาพระเสด็จสุเรนทราธิบดี แต่ยังมีบรรดาศักดิ์เป็นพระมนตรีพจนกิจและพระยาวิสุทธสุริยศักดิ์ ร.ศ. 113 - 118 ฉบับพิมพ์ หางหุ้นส่วนจำกัด ศิวพร พ.ศ. 2504
- ราช. ราชอิริราช ฉบับหอสมุด สำนักพิมพ์บริการ พ.ศ. 2489
- ราชปรารภ. พระราชปรารภในพระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว วาดวยเรื่องทาสและเกณียณอายุ ฉบับโรงพิมพ์มหามกุฏราชวิทยาลัย พ.ศ. 2509
- ราชาธิบาย. สามัคคี. พระบรมราชาธิบายเรื่องสามัคคี พระราชนิพนธ์ในพระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว ฉบับโรงพิมพ์พระจันทร์ พ.ศ. 2502
- ราโฆวาทเสื่อป่า. พระบรมราโฆวาทเสื่อป่า พระบาทสมเด็จพระมงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัว พระราชทานและทรงพระราชรัทธิภาพพิมพ์ พ.ศ. 2462
- วชิรญาณ. (เล่ม) / วชิรญาณรายเกื้อน ฉบับหอพระสมุควชิรญาณ กรุงเทพฯ
- สงคราม. การสงครามป้อมคายนประชิด ปาฐะกถา พระบาทสมเด็จพระมงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัวทรงพระราชนิพนธ์ ฉบับโรงพิมพ์

โสภณพิพรรฒธนากร พ.ศ. 2459

สาม.

สามกก เล่ม 1 - 2 ฉบับโรงพิมพ์คุรุสภา พ.ศ. 2494

สิบสองเดือน.

พระราชพิธีสิบสองเดือน พระราชนิพนธ์ในพระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว เจ้าจอมมารดาแลในรัชกาลที่ 5 พิมพ์แจกในงานปลงศพเจ้าพระยานรรัตนราชมานิต (โต) ร.ศ. 131

หัตถ.

หนังสือพระราชหัตถเลขาในพระบาทสมเด็จพระจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว รวมครั้งที่ 5 ฉบับโรงพิมพ์โสภณพิพรรฒธนากร พ.ศ. 2469

อักษรา.

อักษรวิธานศรียัท หมอบรัดเลย์ พ.ศ. 2416

หมายเหตุ

1. ตัวเลขหลังอักษรย่อเหล่านี้ คือ เลขประจำหน้าในหนังสือเล่มนั้น ๆ
2. ชื่อหนังสือบางเล่มได้บอกไว้เต็มชื่อ ไม่มีบอกในบัญชีอักษรย่อนี้
3. วิทยานิพนธ์ฉบับนี้ถือว่า กฎหมายตราสามดวง เป็นหนังสือสมัยรัชกาลที่ 1 เพราะถึงแม้ว่าจะเป็นกฎหมายเก่าที่ตกทอดมาจากสมัยอยุธยา แต่ตามประวัติปรากฏว่า ได้มีการชำระสะสางกันครั้งใหญ่ในสมัยรัชกาลที่ 1 จึงน่าจะกล่าวได้ว่า ภาษาที่ปรากฏในหนังสือเล่มนี้เป็นภาษาที่ใช้กันในสมัยนั้น.

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย